

Asia: VN/2160/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kysymykset lausunnon antajille

Millaisia huomioita teillä on oppivelvollisuuslakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Lausunto laadittu AMEO-yhteistyössä

Lausunto koskien oppivelvollisuuslakia

5§. Oppivelvollisuuden suorittaminen eräissä tilanteissa

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin oppivelvollisuuden suorittamisesta nuorisolaissa tarkoitettussa nuorten työpajatoiminnassa eräissä tilanteissa. Säännöksen mukaan oppivelvollinen, jota ei olisi otettu minkään koulutuksen järjestäjän opiskelijaksi, voisi suorittaa oppivelvollisuutta osallistumalla nuorisolaissa tarkoitettuun nuorten työpajatoimintaan aikana ennen kuin asuinkunta tämän lain 15 §:n nojalla osoittaa oppivelvolliselle opiskelupaikan. Työpajaaika oltava riittävän pitkä ja vaikuttava.

AMEO-verkosto kannattaa tätä muutosta. AMEO-verkoston oppilaitoksiin tehdään runsaasti osoituksia työvuoden aikana. Mahdollisuus suorittaa oppivelvollisuutta nuorten työpajalla osoittamisen vaatiman ajan tukee oppivelvollista tilanteessa, jossa opiskelupaikan järjestäminen edellyttää oppilaitokselta järjestelyaikaa.

19 §. Majoituskorvaus oppivelvolliselle

Pykälän 1 momentin 1 kohtaa muutettaisiin siten, että monialaisen ammatillisen oppilaitoksen käsitteestä luovuttaisiin. Oppivelvollisen oikeus majoituskorvaukseen määräytyisi sen perusteella, kuinka kaukana on lähin sellainen ammatillinen oppilaitos, joka järjestää koulutusta tutkintoon, jonka oppivelvollinen on valinnut suoritettavakseen.

Tämän muutoksen vaikutus vaativan erityisen tuen tutkintokoulutuksessa voi olla merkittävä kustannuksia kasvattava tekijä. Joitakin tutkintoja tarjotaan vaativana erityisenä tukena vain

harvoilla paikkakunnilla eikä opiskelijalla ole aina mahdollisuutta oppilaitoksen maksuttomaan asuntolaan.

Majoitus- ja matkakorvaukset olisi tarkoituksenmukaista kokonaisuudessaan siirtää KELAn korvausten piiriin.

Millaisia huomioita teillä on tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

-

Millaisia huomioita teillä on perusopetuslakiin, ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ja lukiolakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Lausunto laadittu AMEO-yhteistyössä

Lausunto koskien ammatillisen koulutuksen lakia

39 §. Opiskelijoiden valintaperusteet

Lakia muutettaisiin siten, että niissä säädettäisiin lisäksi velvollisuudesta ottaa oppivelvolliset hakijat ensisijaisesti opiskelijoiksi tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen tai ammatilliseen koulutukseen. Ehdotetun muutoksen mukaan koulutuksen järjestäjän tulisi antaa etusija oppivelvollisille hakijoille. Muutos tarkoittaisi sitä, että oppivelvolliset hakijat tulisi valita ensin sekä yhteishaussa hakevista että jatkuvan valinnan kautta hakevista hakijoista. Vasta sitten valittaisiin muut hakijat hakujärjestyksessä.

Esitetty muutos on kannatettava, AMEO-verkosto on tätä tuonut esille OKM:n edustajien kanssa käydyissä keskusteluissa. Muutos voi vähentää osoitusten määrää. Tästä lakimuutoksesta tulee tarkemmin ohjeistaa asetuksella tai muulla ohjauksella, erityisesti muiden kuin 1. sijalla hakeneiden osalta.

Samalla kuitenkin ilmaisemme huolestamme erityisesti nuorten aikuisten, ilman toisen asteen tutkintoa olevien mahdollisuudesta päästä koulutukseen. Muutos jättää heikkoon asemaan myös ne opiskelijat, jotka täyttävät 18-vuotta tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen aikana. Näillä opiskelijoilla koulutuspolku on ollut rikkiäinen ja heillä on erilaisia oppimiseen ja elämäntilanteeseen liittyviä haasteita.

Suhde perustuslailliseen yhdenvertaisuuteen on kuitenkin selvitettävä. Voiko esimerkiksi pisteytysjärjestelmän kautta saattaa oppivelvollinen etusijalle tai vastaava mekanismi?

Oppivelvollisten hakijoiden ensisijaisuus suhteessa muihin valintaperusteisiin sekä eri koulutusmuotojen koulutustehtäviin tulee huomioida valmistelussa. Vaativan erityisen tuen koulutuksen järjestäjien kokemus on, että tutkintotavoitteiseen koulutukseen hakeutuu nuoria, joille on hakeutumisen ohjausvaiheessa suositeltu työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta, ja joilla ei hakeutumishetkellä arvioida olevan edellytyksiä osallistua osaamisen hankkimiseen tutkintotavoitteisessa koulutuksessa. Hakijan valmiuksiin nähden soveltuvimman koulutuksen arviointi on merkittävä osa ohjausta ja opiskelijavalintaa.

Norup Seija
Ammattiopisto Luovi Oy